

О.Ю. Колеснікова, студент,
Харківський національний економічний університет
м. Харків, Україна
elena09ei@gmail.com
науковий керівник к.е.н., доц. Серова І.А.

БАЛАНС БАНКУ: ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

В умовах ринкової нестабільності та кризи проблема виявлення надійності банківських установ стає особливо актуальною. Основним джерелом інформації щодо аналізу діяльності банку є балансний звіт. Аналіз звітності дає змогу визначити стан ліквідності, дохідності, а також ступінь ризику при проведенні певних банківських операцій. Комерційні банки на основі аналізу балансу прагнуть до оптимізації структури активних і пасивних операцій з метою максимізації прибутку, а банківські клієнти визначають стійкість фінансового положення банку, доцільність та перспективи подальших відносин з ним.

Згідно з Інструкцією №368 «Про порядок регулювання та аналіз діяльності комерційних банків» [1, р.5] аналіз балансового звіту включає:

- аналіз структури - що дає змогу оцінювати зміни структури активів та пасивів протягом часу та проводити співставлення;
- коефіцієнтний аналіз, який базується на використанні:
  - 1) коефіцієнта ліквідних активів – для аналізу ліквідності активних операцій банку;
  - 2) коефіцієнта співвідношення позик та депозитів - щодо характеристики здатності банку залучати депозити для підтримки своїх кредитних операцій та можливості надавати кредити;
  - 3) коефіцієнта достатності капіталу - що показує межу захисту кредиторів та вкладників банку від непередбачених збитків, яких може зазнати банк у процесі своєї діяльності. Якщо коефіцієнт співвідношення позик та депозитів асоціюється з елементом ризику, оскільки він може відображати нижчу ліквідність (та уразливість від дій кредиторів), негативні умови чи наслідки впливу депозитів, то коефіцієнт достатності капіталу є ключовим показником економічного стану банку.

Виходячи з того, що об'єктом дослідження є балансний звіт Укрсоцбанку проведемо структурно-динамічний аналіз його діяльності та визначимо загальну схему статистичного аналізу.

Акціонерно-комерційний банк соціального розвитку «Укрсоцбанк» на сьогодні — один з найбільших системних універсальних банків України який входить в міжнародну UniCredit Group. АКБ «Укрсоцбанк» є одним з провідних банків України, чисті активи якого станом на 1 січня 2009 року становлять 49 695 млн. грн. та за звітний рік виросли в 1,6 рази або на 18 468 млн. грн. Найбільше зростання обсягів активів відбулось за рахунок кредитних вкладень (в 1,8 рази, на 19 525 млн. грн.), які на 01.01.2009 року склали 43 689 млн. грн. Найбільшу питому вагу в кредитному портфелі банку (55%) становлять позики, надані населенню. В 2008 році АКБ „Укрсоцбанк” залишався одним з лідерів серед банків, що пропонують найбільш вигідні умови щодо надання послуг населенню, в тому числі з кредитування фізичних осіб. Укрсоцбанк з початку 2008 року збільшив обсяг кредитного портфелю фізичних осіб на 10 984 млн. грн. та досяг на 01.01.2009 року 24 177 млн. грн. Результатом ефективної роботи банку з компаніями й підприємцями є збільшення кредитного портфелю юридичних осіб в 1,8 рази на 8 541 млн. грн.

Що стосується динаміки зобов'язань, то їх обсяг збільшився в порівнянні з початком року в 1,6 рази (на 16 486 млн. грн.), які на 01.01.2009 року становили 44 519 млн. грн (з них 60%, або 26 532 млн. грн. - кошти залучені від фінансових установ). В структурі зобов'язань, за підсумками 2008 року, кошти суб'єктів господарювання та фізичних осіб склали 32% й становили 14 113,4 млн. грн. Їх обсяги, внаслідок впливу економічної кризи, зменшились в порівнянні з 01.01.2008 року на 998,3 млн. грн. В структурі залишків коштів на рахунках клієнтів найбільшу частку (52%) формували кошти населення. Їх залишки станом на 01.01.2009 року становили 7 315,7 млн. грн.

Кошти юридичних осіб - суб'єктів господарської діяльності в структурі коштів клієнтів займали 48%, 73% цих коштів становили кошти, залучені на поточні рахунки підприємств і організацій. Протягом 2008 року поточні кошти юридичних осіб збільшились на 441,7 млн. грн. і становили на 01.01.2009 року 4 987 млн. грн. Строкові кошти юридичних осіб склали 27% і становили на 01.01.2009 року 1 810 млн. грн.

Збільшення ресурсів банку забезпечене як за рахунок коштів клієнтів, так і за рахунок капіталу. В звітному році відбулось поповнення статутного капіталу на 50 млн. грн. (до 1 070 млн. грн.). За підсумками 2008 року капітал АКБ «Укрсоцбанк» перевищив п'ять мільярдів гривень (5 175,7 млн .грн.) та збільшився проти минулого року майже вдвічі. Для банку і його клієнтів таке зростання насамперед означає стабільний прогнозований розвиток.

Таким чином, структурно-динамічний аналіз балансу банку дає змогу оцінити зміни в структурі активних та пасивних операцій банку та на їх основі виявити напрямки діяльності банку і тенденції його розвитку.

Загальна схема статистичного аналізу банківського балансу полягає у визначенні як активних так і пасивних його операцій. Залежно від мети дослідження аналіз активних операцій повинен передбачати визначення наступних показників й методів:

- розміру абсолютної зміни показника – що дає змогу визначити зміну показника за тривалий період часу й дослідити його поведінку в певних межах;
  - темпу зростання – для аналізу динаміки;
  - абсолютного значення одного процента приросту – щодо порівняння та відбитку розміру збільшення показника в абсолютному вираженні;
  - середнього темпу зростання – для порівняльного аналізу діяльності окремих підрозділів банку та подальшого прогнозування;
  - показника різкості структурних зрушень у складі активних операцій – задля розрахунку відхилень в пунктах структури вкладень звітного періоду порівняно з базисним;
  - показник достатності власного капіталу банку – задля характеристики забезпечення активних операцій власним капіталом банку та оцінки платоспроможності;
- а також застосування:
- методу групувань – при вивченні структури використання ресурсів банку, аналізі ризикованості активів, та їх ліквідності;
  - методу середніх – задля розрахунку середнього рівня ризику активних операцій;
  - індексного методу – для аналізу активних операцій у динаміці, коли необхідно визначити характер зміни показника за певний період часу й виявити вплив факторів, що її спричинили.

До системи показників статистичного вивчення пасивних операцій банку доцільно включати:

- структуру ресурсів банку за походженням – для виявлення власних та залучених ресурсів банку;
- частку певного виду пасивів у загальному обсязі пасивів – для аналізу структури пасиву балансу;
- структуру залучених коштів за сегментами ринку;
- структуру утворення банківських ресурсів у вертикальному та горизонтальному розрізах;
- показники зміни обсягу процентних витрат, у тому числі за рахунок процентних ставок за депозитами і обсягу коштів на депозитах;
- та застосовувати балансовий метод – задля визначення регіонально-галузевої структури пасивних операцій.

Статистичний аналіз балансу банку дає змогу визначити закономірності структури й руху банківського капіталу. Це надзвичайно важливо для ефективного управління активами та пасивами банку, адже коли процес або явище добре проаналізовані й на їх основі зроблені слушні висновки, то є можливість оптимізувати чи максимізувати діяльність банківської установи.

Список літератури: 1. Інструкція 368 «Про порядок регулювання та аналіз діяльності комерційних банків»; 2. Головач А. В. Статистика банківської діяльності: Навч. посібник / А.В.Головач, В.Б.Захожай, К.С.Базилевич. – К.:МАУП, 1999. – 176с.; 3. Сидорова А.В., Юріна Н.О. Банківська статистика: Навчальний посібник. – Донецьк: Каштан, 2006. – 188с.